

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu, složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce, v právní věci žalobce: **S. R.**, zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2015, č. j. OAM-808/ZA-ZA05-ZA15-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2016, č. j. 49 Az 114/2015 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 11. 2015, č. j. OAM-808/ZA-ZA05-ZA15-2015 zastavil řízení o žádosti žalobce (dále „stěžovatel“) o udělení mezinárodní ochrany, neboť tato žádost je nepřípustná podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., zákona o azylu, ve znění platném v době rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“). Řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. j) zákona o azylu a zároveň rozhodl, že státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států [dále „nařízení (EU) č. 604/2013“], je Litevská republika.

Rozhodnutí žalovaného napadl stěžovatel žalobou u Krajského soudu v Praze

(dále „krajský soud“), kterou krajský soud zamítl. Konstatoval, že žalobní námitky směřují proti správnosti úsudku žalovaného o aplikaci čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 a též proti závěru žalovaného, že Litevská republika je státem, v němž nedochází k systematickým nedostatkům azylového řízení a že jsou zde dodržovány povinnosti stanovené citovaným nařízením. Podle čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 v případě, že je žadatel držitelem platného víza, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto vízum udělil (ledaže vízum bylo uděleno jménem jiného členského státu). Žádostí o mezinárodní ochranu se podle čl. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 rozumí žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „směrnice 2011/95/EU“). Citované ustanovení směrnice 2011/95/EU definuje žádost o mezinárodní ochranu jako žádost o ochranu členským státem podaná státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežádá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o niž lze požádat samostatně.

Krajský soud též zdůraznil, že novelizací zákona o azylu provedenou zákonem č. 314/2015 Sb. byl ze zákona o azylu vypuštěn termín „prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu“ a podle přechodných ustanovení novely se prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu učiněná podle zákona o azylu v původním znění považuje za podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle zákona ve znění po novele.

Krajský soud konstatoval, že žalovaný správně aplikoval na posuzovanou věc čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013, neboť Litevská republika je členským státem, který udělil stěžovateli vízum, na jehož základě pobývá na území EU. Platnost víza sice stěžovateli skončila 12. 9. 2015, stěžovatel však učinil prohlášení o mezinárodní ochraně již 10. 9. 2015. Termín *žádost o mezinárodní ochranu* použitý v čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 (ve spojení s čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU) je třeba interpretovat dle jeho účelu a smyslu. Dle citovaného ustanovení směrnice se takovou žádostí rozumí jakákoliv žádost, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany. Je zřejmé, že pod danou definici je podřaditelné i prohlášení o mezinárodní ochraně ve smyslu zákona o azylu ve znění účinném před novelou. Termín prohlášení o mezinárodní ochraně byl novelou ze zákona o azylu vypuštěn, přičemž prohlášením o mezinárodní ochraně dle původního znění se podle přechodných ustanovení novely rozumí žádost o mezinárodní ochranu. Soud přisvědčil názoru žalovaného, že první kvalifikovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu shora citovaných evropských předpisů stěžovatel učinil již dne 10. 9. 2015.

Krajský soud neshledal důvodnou ani druhou námitku stěžovatele zpochybňující závěry žalovaného o neexistenci systémových nedostatků v azylovém řízení v Litevské republice a o dodržování povinností stanovených nařízením (EU) č. 604/2013 Litevskou republikou.

Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů

podřaditelných pod důvody dle § 103 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). Odůvodnění rozsudku krajského soudu podle stěžovatele neřeší otázku, zda se přechodná ustanovení novely zákona o azylu týkají pouze procesních účinků prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu nebo zda se týkají prohlášení jako hmotněprávního předpokladu pro posouzení příslušnosti k řízení o žádosti o mezinárodní ochraně. Stěžovatel zároveň namítá, že novela zákona o azylu nebyla účinná ke dni rozhodování správního orgánu. Krajský soud též neuvedl, jaký je účel a smysl čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 a čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU. Neuvedl ani, z čeho je zřejmé, že prohlášení o mezinárodní ochraně je podřaditelné pod definici čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU. Směrnice přitom výslovně hovoří o *žádosti*, přitom soud neuvedl, co se rozumí pojmem *žádost* ani jaké znaky žádosti splňuje prohlášení o mezinárodní ochraně. Neobjasnil ani proč zákon o azylu před novelou rozlišoval mezi prohlášením o mezinárodní ochraně a žádostí.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je přesvědčen o zákonnosti svého rozhodnutí a nesouhlasí s názorem stěžovatele, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný. Stěžovatel dle žalovaného odůvodnění rozsudku dezinterpretuje. Žalovaný proto navrhuje odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost (§ 104a s. ř. s.) případně její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud nejprve ověřil splnění podmínek řízení a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustný důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V řízení o kasační stížnosti je stěžovatel zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Kasační stížnost byla podána ve věci mezinárodní ochrany, proto se Nejvyšší správní soud zabýval (ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s.) především otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Otázkou vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud důkladně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí jsou přístupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy,

pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud však není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

Při úvaze, zda je namístě kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s. tento soud nepřehlédl, že judikatorně dosud důsledně neřešil problematiku aplikace čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013. Vzhledem k tomu posoudil kasační stížnost věcně.

Kasační stížnost není důvodná.

Konstantní judikatura zdejšího soudu označuje za nepřezkoumatelné zejména takové rozhodnutí, v němž soud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek (srovnej rozsudek e dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 - 58, popřípadě rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74), respektive pokud z jeho odůvodnění není zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, a to zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby (srovnej rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44). Nelze nicméně opomenout, že nepřezkoumatelnost rozsudku není závislá na subjektivní představě stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se totiž o objektivní překážku, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkum napadeného rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2014, č. j. 3 As 60/2014 - 85).

V posuzované věci je zřejmé, že krajský soud vycházel při posouzení námitek stěžovatele proti aplikaci čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 správně z definice pojmu *žádost o mezinárodní ochranu* podle relevantních evropských předpisů, jimiž je citované nařízení a čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU. Krajský soud zcela srozumitelně vyložil, že pod definici uvedeného pojmu dle těchto předpisů spadá i prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu ve smyslu zákona o azylu ve znění účinném před novelou, neboť dle směrnice se takovou žádostí rozumí jakákoliv žádost, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany. Pouze podpůrně přitom poukázal na fakt, že novela zákona o azylu vypustila institut prohlášení o mezinárodní ochraně ze zákona o azylu a fakticky ztotožnila dříve podaná prohlášení o mezinárodní ochraně s institutem žádosti o mezinárodní ochranu podle nového znění zákona o azylu. Krajský soud přitom nikde výslovně neuvedl, že by se měla posuzovaná věc řídit zákonem o azylu ve znění po novele, jež nabyla účinnosti až po vydání rozhodnutí žalovaného, a jeho argumentace k tomuto závěru ani nesměřuje. Protože argumentace krajského soudu je založena na podřazení prohlášení o mezinárodní ochraně pod legální definici pojmu *žádost o mezinárodní ochranu* ve smyslu evropských předpisů, postrádala by smysl i případná úvaha o tom, zda se přechodná ustanovení novely týkají pouze procesních účinků prohlášení o mezinárodní ochraně nebo zda mají vyvolávat i

účinky hmotněprávní povahy ve vztahu k posuzování příslušnosti.

Krajský soud vycházel ze smyslu prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu podle zákona o azylu, ve znění před novelizací. Směrnice 2011/95/EU ve svém čl. 2 písm. h) definuje žádost o mezinárodní ochranu jako žádost o ochranu členským státem podanou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, u níž lze předpokládat, že žadatel usiluje o získání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany, a ve které nežádá výslovně o jinou formu ochrany, jež nespadá do oblasti působnosti této směrnice a o niž lze požádat samostatně. Již ze samotného významu a názvu institutu prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu podle zákona o azylu, ve znění před novelizací, je zřejmé, že jde o úkon naplňující citovanou definici směrnice 2011/95/EU. Z odůvodnění krajského soudu je rovněž zřejmé, jaké znaky musí žádost o mezinárodní ochranu splňovat podle relevantních evropských předpisů, neboť tyto znaky vyplývají z citované definice směrnice 2011/95/EU.

Úvahy krajského soudu rovněž podporuje důvodová zpráva k zákonu č. 314/2015 Sb., jímž byl novelizován zákon o azylu (dostupná z www.psp.cz). Podle ní je změnou, spočívající ve vypuštění termínu „prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu“, ze zákona o azylu docíleno souladu s evropským právem, neboť žádná z evropských azylových směrnic pojem prohlášení o úmyslu podat žádost o udělení mezinárodní ochrany nezná. Důvodová zpráva dále uvádí, že samotný úmysl podat žádost o udělení mezinárodní ochrany je fakticky žádostí o udělení mezinárodní ochrany se všemi právy a povinnostmi, které z takového projevu vyplývají jak pro samotného žadatele, tak i pro správní orgány. Ostatně také z ustanovení § 3 odst. 1 zákona o azylu ve znění před novelizací vyplývalo, že prohlášením o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu se rozumí projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že cizinec hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozící vážnou újmou. Tato definice významu prohlášení jako úkonu tedy zcela konvenuje s výše citovanou legální definicí žádosti o mezinárodní ochranu podle směrnice 2011/95/EU. Z tohoto pohledu není rozhodné, proč zákon o azylu v dříve platném znění rozlišoval mezi prohlášením a žádostí o mezinárodní ochranu; podstatný je význam prohlášení jako úkonu. Za takové situace tedy nepochybně platí, že podle čl. 12 odst. 2 nařízení (EU) č. 604/2013 je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný ten členský stát EU, který stěžovateli udělil vízum, na jehož základě v době podání žádosti o mezinárodní ochranu pobýval na území EU.

Nejvyšší správní soud tedy závěrem konstatuje, že žádná z námitek kasační stížnosti neobstojí. Proto kasační stížnost zamítl dle § 110 odst. 1, věta druhá s. ř. s.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný a právo na náhradu nákladů mu proto nepřísluší, žalovanému žádné náklady, nad rámec jeho úřední činnosti, nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu